

Giriş

Onaylayan Administrator
Perşembe, 14 Aralık 2006
Son Güncelleme Pazar, 07 Ocak 2007

Bakanlar Kurulu'nun 29.07.2004 tarih ve 2004/7699 sayılı kararıyla tarafımıza verilen kazı izni gereğince, Parion 2005 yılı çalışmaları, başkanlığımdaki 5 akademisyen 4 arkeolog ve 20 arkeoloji öğrencisinden kurulu bir ekip tarafından, 20 Temmuz - 19 Ağustos 2005 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Parion bugünkü Biga ilçesi Balıklıçepme Beldesi'ne bağlı Kemer Köyü'nün arazisi üzerinde yer alır. Parion'a Biga-Lapseki karayolunun 15. km.'sinden kuzeyeye doğru ayrılan 14 km.'lik bir yolla gidilir. M.Ö. 709 yılında kurulduğu düşünülen kentin. Kolonizasyon Çağı'nda Erythrai, Miletos ve Paros göçmenler tarafından iskân edildiği bilinmektedir. Kentin adını Erythrai göçmen Yason ve Demetria'nın oğlu Parion'dan yada Troya Kralı Priamos'un oğlu Paris'ten aldığı Paris'in burada edilişinden dolayı da Paris'in Behri anlamına gelen Parion'da beklinde kullanıldığı bildirilir. Strabon, antik çağda Pitya, Linon, Pityus, Adresteia, Paisos, Priapos ve Lampsakos ile Parion'un komşu olduğunu belirtir. M.Ö. 546 yılında Batı Anadolu'daki tüm Grek kentleriyle birlikte Parion da Pers egemenliği altına girdi ve Abydos, Daphnis, Lampsakos, Hippoklos, Kyzikos, Aristagoras ve Parion'da Heraphantos Tyran oldu. Herodotos, Tyran Heraphantos komutasındaki Parion'luların Pers kralı Dareios'un Yskit Seferine (M.Ö. 513-512) katıldığıklarını bildirir. M.Ö. 479-478 yıllarında kurulan ve kısa sürede dağılan Atika-Delos Deniz Birliği'ne Parion'dan başka Troas, Lampsakos ve Sestos gibi kıyı kentlerinin de üye olduğu bilinmektedir. Ksenophon'a göre, M.Ö. 411 yılında Alkibiades komutasındaki Atina donanması Parion limanında toplanarak Perslere karşı sefere çıkmıştır. Doğu Seferi'nde Büyük Yskender M.Ö. 334 ve M.Ö. 333 Yssos Savaşları'nda Persleri yenince, Parion da dahil bütün Batı Anadolu'ya egemenliğine girmiştir. Büyük Yskender, bölgedeki 20 kadar kente bağımsızlık tanıdığıdır. Bu kentler içinde Parion'da vardır. Böylece Helenistik Dönem'in başlangıcında bir süre bağımsızlığı kazanan Parion, olasılıkla Büyük Yskender'in kurduğu ve Troas'da oluşturdğu dokuz üyeli bir birliğin üyesiydi. M.Ö. 306'da kabul edilmiş federasyonun, en eski kararlarına göre; birlikte Ylion, Dardanos, Skepsis, Assos, Aleksandreia Troas, Abydos, Lampsakos, Gargara ve Parion da vardır. Parion M.Ö. 302 yılında Lysimachos'un; M.Ö. 281 yılında da Seleukos'un egemenliği altına girer. M.Ö. 278 - 273 yıllarında Anadolu bu kez Galatlar'ın istilasına uğrar. Apameia Barışı sonrası Hellespontos ve çevresini ele geçiren Eumenes I (M.Ö. 263-241) ve ardından Attalos I (M.Ö. 241-197), başarıları politikalarıyla Galatlar'a karşı büyük zaferler kazanırlar ve Bergama bölgesinin egemeni durumuna gelir. M.Ö. 133 yılında Attalos III'ün (M.Ö. 139-133) vasiyeti ile Bergama'nın Roma İmparatorluğu'na eline geçmesi ile Parion da Roma'nın idaresine geçmiştir. M.Ö. 73 yılları arasında Birinci Mithridates Savabı sırasında, Aleksandreia Troas, Parion, Lampsakos ve Ylion'un konumları göz önünde bulundurularak bu şehirlere Roma tarafından bağımsızlık verilmiştir. Roma Çağı'nda Parion'da büyük bir şehir kurulmuş ve İmparator Augustus (M.Ö. 27-İ.S. 14), kenti Colonia Pariana Iulia Augusta (=Augustus'un Koloni Kenti Parion) ilan eder. Bu dönemde Parion'da mimari yapılanma faaliyetlerine hız verildiği görülmektedir. Bizans Dönemi'nde büyük bir kilisenin yapıldığı bilinen Parion'un önemli bir piskoposluk merkezi olduğu ve İ.S. 312-313 yılları arasında Eustathius'un Parion Piskoposu olarak atandığı belirtilir. Parion'dan ilk defa Herodot ve Ksenophon daha sonra da Strabon bahsetmektedir. Uzun yıllar sonra, 1801'de bölgede bulunan sikkelere göre, Kemer Köyü'nde olduğu Hunt tarafından tespit edilmiştir. Leaf tarafından da doğrulanmış Parion'un lokalizasyonuna ek olarak Kökten Parion ve civarında bazı prehistorik araştırmalar yapılmıştır. Ramsay'ın da hakkını verdiği Parion'da Akbit, 1970'lerde Çanakkale Müzesi adına yüzey araştırmaları yapılmıştır. Bunlardan sonra Parion'daki ilk ve uzun süreli bilimsel çalışmalar, 1997 yılından bu yana ekibimiz tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu arada, Parion'da 2004 yılında, Çanakkale Müzesi tarafından acil (!) kurtarma kazısı yapılmıştır. Parion'daki arkeolojik kalıntılara gelince; çevresi yaklaşık 7 km. yi bulan Parion'un sur duvarlarından bazıları günümüze kadar gelebilmiştir. Sur duvarları daha çok kentin kuzeyinde izlenmektedir. Bu bölümdeki üç kule kısmen korunabilmiştir. Surların kuzeydoğuya uzanan bölümünde deniz seviyesinin hemen altında görülen düz bloklardan oluşan alt yapı olasılıkla kuzey limanına ait olmalıdır. Strabon'un Priapos'unu daha büyük olduğundan bahsettiği ana liman ve dalgakıran ise; kentin batısında bulunmaktadır. Kentin güneye bakan yamacında ele geçen silme bezemeli kemer niş parçası da olasılıkla bu yönde nekropole açılan ve sikkeler üzerinde de betimlenen bir kapıya aittir. Bodrum Burnu mevkiinde iki yönden deniz gören tepelik üzerine kurulu akropol birçok mimari kalıntıyı kapsar. Strabon, Parion ve Priapos arasındaki Adresteia'da bulunan Apollon Aktaios ve Artemis Tapınağı'ndan getirilen taşlarla mimar Hermekreon'un Parion'da oldukça gösterişli bir sunak yaptığında söz eder. Bu sunak olasılıkla kentin akropolünde yer alıyordu. Akropolün güneydoğu yamacı inpa edilmiş tiyatro, bugün tamamen çalılıklarla kaplıdır. Cavea, orkestra çukuru ve sahne binası yükseltisi yüzeyden fark edilmektedir. Tiyatronun güney batısındaki patika yolun yanında çalılık alandan yaklaşık 15m. lik kısmı izlenebilen bir sıra keşif duvar olasılıkla bir tapınağa aittir. Kemer Köyü'nün girişindeki köprü'nün karpısında, yolun sağında yer alan anıtsal bir aquadukun kemer ayaklarıdır. Parion'da yapılan araştırmalar, kentin güney ve kuzey doğusunun nekropol olarak kullanıldığı sonucunu vermiştir. 2005 yılı kazı çalışmaları, antik su kemeri ve nekropol olmak üzere antik kentin iki ayrı bölgeye ayrılmıştır: